

Regionalpolitiskt utvecklingsprogram

Vänsterpartiet Jämtlands län 2018

Rösta på Vänsterpartiet den 9 september!

Innehållsförteckning

Våra utgångspunkter	3
Ett jämlikt Region Jämtland Härjedalen	4
Offentlig sektor – en motor för samhället	4
Små företag – en motor för landsbygden	5
Energi	5
Ingen gruvbrytning i alunskiffer	6
Prioritera infrastruktur för transport och internet	6
Tillgänglig och miljöanpassad kollektivtrafik	7
Utveckla landsbygden	8
Skapa en hållbar besöksnäring	9
Kultur för alla – inte bara för några få	9
Stärk samers rättigheter	10
Utbildning och kompetensutveckling/-försörjning	10
Integration för ett samhälle med mångfald	12
Miljö och klimat	13
Finansiering och drift	14
Av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov	14
Mer pengar till välfärden	14
För ytterligare info	16

Våra utgångspunkter

- **Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv på all politik**
Samhället innehåller en rad orättvisor och ojämlika maktförhållanden. Ett aktivt antidiskrimineringsarbete främjar mångfalden och utvecklingen av demokratin.
- **En välfungerande offentlig sektor**
Jämtlands län behöver en välfungerande offentlig sektor utan skattesänkningar, avgiftshöjningar, privatisering och nedskärningar, och som kan slå vakt om medborgerliga fri- och rättigheter och motverka sociala orättvisor. Den gemensamma välfärden behöver stärkas för att säkra en rättvis resursfördelning. En välskött offentlig sektor är också en förutsättning för de privata företagens tillväxt och utveckling.
- **Förebyggande folkhälsoarbete**
Att förebygga ohälsa ger stora besparingar både i resurser och mänskligt lidande. En god hälsa är en förutsättning för att kunna leva ett fritt och oberoende liv. Bästa möjliga hälsa är en mänsklig rättighet.
- **Bättre samverkan mellan regionen och kommunerna**
Medborgarnytta och samhällsnytta ska stå i centrum, inte privata vinstintressen eller annat. Samverkan mellan regionen och kommunerna måste förbättras utifrån detta.
- **Personalen regionens viktigaste resurs**
Regionen och kommunerna måste vara föredömen som arbetsgivare. Det innebär en bra arbetsmiljö, jämställda löner, tillsvidareanställningar, arbetstidsförkortning och att heltid ska vara norm. Anställdas möjlighet att kunna påverka verksamhetens utveckling, inflytande över arbetstider, scheman och organisation behöver öka.

Ett jämlikt Region Jämtland Härjedalen för alla

Vänsterpartiet arbetar för att skapa ett samhälle för alla – inte bara för de rikaste eller storstadsregionerna. Vänsterpartiet i Region Jämtland Härjedalen vill att man ska kunna bo och leva i hela länet. Regional utveckling av Region Jämtland Härjedalen innebär utvecklad demokrati, folkbildning och kultur. Vi ska kunna utveckla och använda alla våra förmågor oavsett var vi bor i länet. Tillsammans bygger vi ett jämlikt och jämställt samhälle som är hållbart socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

En positiv utveckling av landsbygden förutsätter en aktiv och långsiktig regionalpolitik som garanterar oss service och infrastruktur i hela länet. Regionen har ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet i länet vilket kan handla om länets infrastruktur och verksamheter för transporter, kommunikation, samhällsservice och vård, utbildning och kunskap, kultur, företagande och civilsamhälle, integration, föreningsbidrag, internationellt arbete med mera.

Att utveckla och förstärka dessa områden förbättrar förutsättningarna för befintliga och nya företag i länet. Utvecklingsarbetet måste göras i nära samverkan med aktörer som kommuner, näringsliv, utbildningsanordnare och föreningsliv. En förutsättning för att lyckas är ett ömsesidigt förtroende mellan regionen och befolkningen och aktörerna. För att utveckla och bibehålla förtroendet är det nödvändigt att regionen arbetar långsiktigt med miljö- och klimatfrågor, infrastruktur, kollektivtrafik och transporter, folkhögskolor och andra utbildningsinsatser, kulturen samt vid planeringen och genomförandet av hälso- och sjukvården.

Regionfullmäktige ska ta ansvar för helheten. Av regionens totala budget på ca 4 miljarder går knappt 10 procent till annat än hälso- och sjukvård. Delar av detta är statsbidrag och projektmedel från EU-fonder och är direkt kopplade till verksamhet. Dessa verksamheter ger både arbetstillfällen och intäkter från besöks- och handel. Vänsterpartiet arbetar för att regional utveckling ska behålla sin andel av budgeten.

Offentlig sektor – en motor för samhällsekonomin

Arbete och försörjning är en avgörande faktor för utveckling i regionen. Lika avgörande är att vi lyckas hejda den allt starkare urbaniseringen och skapar förutsättningar för att fler människor flyttar till vår region. Vi ska välkomna alla som vill flytta till länet. Det skapar underlag för såväl varu- och tjänstesektor som skola och omsorg.

En stor och stabil offentlig sektor är en nödvändighet och betyder mycket för den ekonomiska utvecklingen. Offentlig sektor står för en avgörande del av de välfärdstjänster som vi alla är beroende av. Den betyder både trygghet och försörjning. Genom offentlig sektor kan vi omfördela resurser och få likvärdiga villkor för skola, vård och omsorg. God kvalitet i, och rättvis tillgång till, de offentliga verksamheterna är viktigt för att attrahera folk att bo och verka i vår region. Det offentliga i regionen ger också försörjning till ett stort antal människor och är en betydande konsument av privat tjänste- och varuproduktion.

Ett mer rättvist skatteutjämningsystem är en viktig fråga för Vänsterpartiet. Under åtta år av borgerliga regeringar 2006-2014 sänktes många skatter, vilket ledde till ett bortfall på 140 miljarder från offentlig sektor. Statsbidragen krympte och förändrades så att de gav fördelar till välmående tillväxtregioner på glesbebodda och fattiga kommuners bekostnad.

Vänsterpartiet har haft stort inflytande på regeringen Löfvens budget och förhandlat fram betydande satsningar som kommit vår region tillgodo. Men det behövs mer för att stänga gapet som den borgerliga borgerliga politiken skapade.

Små företag – en motor för landsbygden

Länet har många små- och mikroföretag. De är viktiga och bör bli fler och växa. Vi föreslår förändringar som ger bättre förutsättningar för fler små och växande företag. Vi vill helt slopa sjuklöneansvaret för små företag upp till 10 anställda. Vi vill ha ett socialförsäkringssystem som ger småföretagare samma trygghet vid sjukdom och föräldraledighet som anställda har. Särskilt stöd och information behövs inför generationsväxling. Statliga myndigheter och bolag ska få i uppdrag att anpassa sina upphandlingar så att mindre producenter gynnas.

Regionen kan och ska vara både en aktiv part och finansiär i forsknings- och utvecklingsprojekt som syftar till att utveckla nya och bättre produkter och tekniker. Vi behöver utveckla och höja förädlingsgraden i jord-, skogs- och vattenbruk. Det är viktigt både av miljöskäl och för att bidra till bättre och fler försörjningsmöjligheter i hela länet. För att lyckas är det väsentligt att utveckla samarbetet mellan universitet och högskolor, offentlig sektor och näringsliv så att regionen får del av forskningsresurser, tar tillvara utvecklingsbara idéer och omsätter dessa i produktion och fler arbetstillfällen. Vi behöver också förbättra tillgången på investerings- och utvecklingskapital, särskilt i de allra tidigaste stadierna av ett företagsbygge. Här kan utveckling av lokala sparbanker vara verkningsfullt.

Många samarbetsområden behöver utvecklas. Vänsterpartiet anser att näringslivsstödet i länet, även kommunernas näringslivskontor, ska samlas på ett ställe i samverkan med Almi Företagspartner AB. Inom forskning och utveckling behöver samarbetet utvecklas över läns- och riksgränser. En regional utvecklingsfond bör bildas, till exempel av medel från en vattenkrafts- och vindkraftsåterbäring.

- Stärk företagsformer där de anställda äger eller på annat sätt har direkt inflytande över verksamheten
- Regionala tillväxtmedel ska fördelas jämställt och med klimat- och miljömässig hållbarhet som utgångspunkt
- Regionen ska underlätta för en generationsväxling i företagen

Energi

Det är bra att Region Jämtland Härjedalen har investerat i alternativ energiproduktion, men det finns mer att göra. Vind, biogas, sol, geotermisk energi och andra hållbara energikällor är centrala för att motverka det klimathot vi lever under. Det ger förutsättningar för både småskalig och storskalig energiproduktion och teknikutveckling av hållbart slag, det skapar arbetstillfällen och grund för företagande och utbildningsinsatser.

Regionen ska ha höga ambitioner då det gäller den egna energiförbrukningen samtidigt som den ska bidra till att medvetenheten ökar hos både privata som offentliga energikonsumenterna. Strukturfondsmedel kan bidra till att utveckla hållbar energiproduktion och energibesparande teknik. Vänsterpartiet säger nej till kärnkraft. Det är inte bara en osäker energikälla, den är också dyr och försvårar omställningen till en förnybar energiproduktion.

Jämtkraft AB bör i större utsträckning ses som en länsresurs. Vinster och investeringar bör göras med länets utveckling i fokus. Inget av vinsten bör gå till allmänt budgetstöd i Östersunds kommun.

Om naturresurser beskattas där de hämtas fördelas våra gemensamma resurser mer rättvist. De glesare områdena får tillbaka värden som produceras och får egen bärkraft. Vi måste få ta del av vi själva producerar. Det är en fråga som Vänsterpartiet driver på nationell nivå. Vi anser även att kommunerna ska ha vetorätt och större inflytande lokalt när nya etableringar söker tillstånd för drift.

Ingen gruvbrytning i alunskiffer

En av världens största fyndigheter av uran och vanadin finns i Storsjöbygden här i Jämtlands län. Framförallt vanadin är väldigt eftertraktat i nuläget och det skapar intressekonflikter. Vanadin är den viktigaste komponenten i elbilbatterier och används i datorer och annan teknik. Problemet är att det inte går att bryta vanadin utan att också bryta uran. Storsjöbygden består av alunskiffer som är oerhört riskabelt att bryta då det innehåller många vattenlösliga tungmetaller. Gruvbrytning i alunskiffer är mer riskabelt än annan gruvbrytning och bör därför förbjudas.

Brytning av alunskiffer är orsaken till Finlands största miljökatastrof genom tiderna i Talvivaara. Riskerna skulle vara än större i vårt område då dagbrotten skulle ligga kant i kant med Storsjön. Riskerna att förorena vår vattentäkt och dess utlopp ända ut till Bottenhavet är för stora för att ens överväga. Vi måste tänka efter före om det ska gå att leva och bo här även i framtiden. Det finns idag teknik att utvinna vanadin ur restprodukter från järnmalmsslagg. Där ska läggas resurser för vidareutveckling då det är mer hållbart ur ett miljöperspektiv. Vänsterpartiet har därför fattat kongressbeslut på och driver frågan nationellt om att förbjuda brytning i alunskiffer och att förstärka det kommunala vetot redan vid prospektering. Det hindrar inte brytning i annan berggrund.

- Förbjud brytning i alunskiffer
- Stärk det kommunala vetot vid prospektering

Prioritera infrastruktur för transport och internet

En välfungerande infrastruktur behövs för att regionen ska utvecklas. Vänsterpartiet vill att så mycket som möjligt av gods- och persontransport ska ske via järnväg. Där det inte finns järnväg behöver mer pengar skjutas till för en hållbar standard på vägnätet. Såväl nationellt som regionalt kämpar Vänsterpartiet för ökade anslag till vår infrastruktur. De statliga stöden

för jord- och skogsbruk måste öka när beskattningen för tunga fordon ökar. Det finns inga miljövinster i att försämra villkoren för dessa näringar.

Spårbunden trafik är viktigt. Inlandsbanan fyller en viktig funktion, inte bara som godskorridor i inlandet, utan också som pendeltåg till och från Östersund samt för besöksnäringen i länets södra delar. Spårförbättrande åtgärder och på sikt även elektrifiering skulle göra Inlandsbanan mer attraktiv för miljövänliga gods- och persontransporter. Även Mittbanan mellan Trondheim och Sundsvall behöver rustas upp.

Elektrifiering av sista biten järnväg och brobygget över Stora Helvetet mellan Storlien och norska gränsen pågår för fullt och skapar möjligheter för snabbt och miljöeffektivt resande mellan Trondheim, Östersund och vidare mot vår kust. Det är därför bekymmersamt att den norska borgerliga regeringen tills vidare har stoppat den satsning på elektrifiering av Meråkerbanan som Vänsterpartiets systerparti, Sosialistisk Venstre, var med och drev igenom.

En kombiterminal för omlastning av gods från lastbil till tåg bör etableras i länet. Genom att regionen och kommunerna samarbetar med näringslivet skapas förutsättningar för en sådan etablering. Modern teknik kan delvis kompensera för avstånd.

Hela länet måste få tillgång till välfungerande bredband och fungerande mobiltelefoninät till rimlig kostnad. Idag nedmonteras det fungerande kopparnätet innan det finns fungerande mobilnät att tillgå. Stora delar av landet består av landsbygd som drabbas av nedmontering av den fasta telefonin. Marknaden intresserar sig inte för att det ska finnas mobiltäckning i hela landet. Det är Post- och telestyrelsens ansvar att vi har tillgång till telefoni. Trots att vi, oavsett var i landet vi bor, har en laglig rätt till fungerande teleföbindelse så görs inget. Nu slungas hela byar flera decennier tillbaka vad gäller telefoni. Många företagare har fått benen undanslagna när telefonin plötsligt inte fungerar.

Den fortsatt minskande befolkningen i stora delar av länet ställer allt större krav på nya sätt att leverera kommersiell och offentlig service. Digitala lösningar kommer att bli allt viktigare och därför är utbyggnaden av bredband en mycket viktig strategisk fråga. Utbyggnaden av bredband går fort i länet, men Vänsterpartiet i regionen bedömer att det ändå är svårt att nå upp till de högt ställda målen i den nationella bredbandsstrategin. Fortsatt ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnaden är därför nödvändigt.

- Så mycket som möjligt av gods- och persontransporter ska ske via järnväg
- Öka anslagen till infrastruktur på nationell nivå
- Fortsatt ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnaden
- Staten ska ta sitt ansvar för riks- och länsvägar samt för vägnätet på landsbygden
- Höj standarden på våra grusvägar
- Järnvägstrafiken måste fungera – låt staten ta över underhållet av järnvägarna
- Ge hela länet tillgång till bredband med hög hastighet till en rimlig kostnad

Tillgänglig och miljöanpassad kollektivtrafik

En välfungerande, utbyggd, klimatsmart, tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik är en förutsättning för att ställa om till ett hållbart samhälle. Persontransporterna med bil står för en stor del av länets koldioxidutsläpp. Biltrafik orsakar även buller, hälsofarliga utsläpp såsom partiklar och kväveoxider liksom trängsel. Fler måste åka kollektivt, i länet i första hand via järnväg och bussar. Samhället ska byggas och planeras med prioriteringen att fotgängare, cyklister och kollektivtrafik går före biltrafiken där dessa trafikslag är rimliga alternativ. Resenärerna ska få en drivkraft och möjlighet att välja det miljövänliga alternativt. Vänsterpartiet ser detta också som ett sätt att göra transportsystemet mera rättvist och jämställt. Idag använder kvinnor kollektivtrafiken i högre grad än män. En utbyggd kollektivtrafik gynnar därför kvinnor, ungdomar, äldre, personer med funktionsnedsättning och låginkomsttagare. Fler måste fås att välja kollektivtrafik istället för bil.

Människor väljer att åka kollektivt när det finns tillräckligt många turer för att bli en verklig valmöjlighet för den som ska ta sig från punkt A till punkt B. Linjesträckningar behöver ses över och turtätheten öka på många platser i länet. Nya möjligheter måste skapas så att även de som bor på landsbygd och i glesbygd ska kunna använda kollektivtrafiken. Utbyggda pendlingsparkeringsplatser är viktiga för detta. För att lyckas med detta måste resurserna till kollektivtrafiken öka och i första hand användas till att öka utbudet och tillgängligheten. Tillgänglighet ska gälla alla, med funktionsnedsättning eller utan. Alla som behöver ska också ha råd att åka. Vänsterpartiets mål är att kollektivtrafiken på sikt ska bli avgiftsfri, inte bara för ungdomar. Ett absolut krav är att färdtjänst för barn och ungdomar är avgiftsfri, liksom kollektivtrafiken är för de barn och ungdomar som inte är i behov av färdtjänst.

Vänsterpartiet vill att regionen tillsammans med kommunerna prövar att ta över den regionala och lokala kollektivtrafiken i egen regi för att underlätta effektiv trafikplanering och frigöra resurser till investeringar. Men så länge vi har dagens system med upphandlingar måste dessa göras så att trafiken är driftsäker med goda villkor för förarna och övrig personal. En miljöanpassad kollektivtrafik drivs med förnyelsebar energi.

Länets invånare ska kunna besöka sin centralort eller Östersund för ärenden och ta sig hem samma dag. Flexibla trafiklösningar inom kollektivtrafiken som till exempel bättre samordning mellan allmän och särskild kollektivtrafik och pendlarparkeringsplatser är ett sätt att förbättra tillgängligheten och utbudet.

Heltäckande kollektivtrafik är inte möjlig i glesbygdens ytterområden. Inom de områden där reguljär kollektivtrafik inte är möjlig är det viktigt att det finns alternativ, som exempelvis beställningstrafik eller så kallade byabussar.

- Färdtjänst för barn och ungdomar ska vara avgiftsfri
- Kollektivtrafik ska finnas till och från alla länets centralorter över dagen
- Kollektivtrafiken ska drivas i egen regi
- Bygg ut kollektivtrafiken så att den blir ett verkligt alternativ för fler resenärer

Utveckla landsbygden

Landsbygdsutveckling är en integrerad del av den regionala utvecklingen. Vänsterpartiet anser att alla länsbor, oavsett om man bor i staden, i mindre tätorter eller på landsbygden, ska ha rätt till goda livsvillkor. Många av oss upplever att landsbygden försummas under lång tid. Ojämlighet vad gäller levnadsvillkor är i många delar av landet lika stora om man jämför kust och inland som södra och norra Sverige. Regionen ska bidra till förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo där man själv önskar. Stad och land har ett ömsesidigt beroende. En förutsättning för hållbar utveckling är en levande och produktiv landsbygd, som inte tär på jordens resurser. Det uppnås inte genom att marknaden får styra fritt. Regionen har många tillgångar, inte bara enbart mark och råvaror utan också natur- och kulturlandskap där det går att skapa attraktiva boendemiljöer.

Regionen ska prioritera att utvecklingen av såväl stora som mindre företag på landsbygden genom till exempel stöd och rådgivning till landsbygdens företag. Det är viktigt både att stödja lokal vidareförädling av skogens och jordbrukets produkter och att möjliggöra utveckling av andra tjänster och företag. Vänsterpartiets förslag om en grön investeringsbank gynnar landsbygdens gröna näringar. Utveckling av lokal, ekologisk livsmedelsproduktion kan minska transportbehovet samtidigt som konsumenterna får tillgång till mat av hög kvalitet. Länet står väl rustat inför en nödvändig utveckling av matproduktionen och jordbruket i Sverige.

Post- och bankservice och dagligvaruhandel är av avgörande betydelse. För Jämtlands län är det viktigt att all samhällsservice når ut till hela länet och inte centraliseras på ett sätt som bidrar till att människor lämnar landsbygden. Det krävs också en regering som vill föra en aktiv regionalpolitik och som vågar fördela landets totala resurser på ett rättvist sätt.

De verksamheter som är lokaliserade i Ås och drivs av Torsta AB är viktiga resurser för länets landsbygdsutveckling. Ett fortsatt nära samarbete med Torsta AB för att utveckla utbildningar inom gröna näringar på såväl gymnasie- som högskolenivå för unga och vuxna är viktigt. En annan viktig aktör är Eldrimner, nationellt centrum för småskaligt mathantverk. Vänsterpartiet arbetar för att Eldrimner ska få en permanent statlig finansiering även efter 2020 och att frågor som rör landsbygdens utveckling får större uppmärksamhet och resurser från såväl nationell som regional/lokal nivå.

Vänsterpartiet har också lagt förslag på nya mål för den statliga banken SBAB. Istället för att avveckla sin utlåning till stora delar av landet borde SBAB komplettera marknads bristande utlåning på landsbygden.

- Återför skattemedel från vatten- och vindkraft till den lokala landsbygdsutvecklingen
- Utveckla stöd och rådgivning till landsbygdens företag
- Stöd lokal vidareförädling av skogens och jordbrukets produkter
- Upphandla miljömässigt hållbart och närproducerat med krav på bra arbetsvillkor och bra djurskydd

- Samhällsservice till hela länet, ett gemensamt ansvar för stat, region och kommuner
- Se till att Eldrimner får permanent statlig finansiering även efter 2020

Skapa en hållbar besöksnäring

Vi vill utveckla en hållbar besöksnäring, som kan ge jobb i hela länet. Ofta handlar det om små företag. Landsbygdsturismen skapar långsiktiga arbetstillfällen. Besöksnäringen behöver få sina intressen bättre beaktade vid planering av markanvändning, skogsbruk och infrastruktur. Turismnäringen i länet är en växande bransch som ger jobb, inte bara hos oss, utan i hela landet. För landsbygdsturismen är natur- och kulturlandskap de viktigaste resurserna.

Kultur för alla – inte bara för några få

Kultur är ingen lyx. Kultur är ett av människans djupaste behov, både att utöva själv och att ta del av. En fri och frispråkig kultur är en viktig grund för demokratin. Kulturen är till för alla, inte bara några få. Det ska vara lätt att utöva och uppleva kultur. Tanke- och yttrandefrihet ska försvaras där mänskliga möten med fritt meningsutbyte och kommunikation är en grundsten.

Riksteatern och turnerande utställningar ska nå ut i alla hörn av länet. Vårt mål är att kulturskolan för barn ska göras avgiftsfri före 2022. Vi vill också utarbeta ett måldokument för att avgiftsbefria kulturskolan i hela länet tillsammans med kommunerna. Detta kan göras i det samarbete som sker inom *Kultur Z*, där Länskulturen och kommunernas kulturansvariga samarbetar.

Offentliga stöd ska inte styras av efterfrågan. Kulturpolitiken ska utgå från en helt annan logik. Därför är det viktigt att de regionala kulturverksamheterna – scenkonst, teater, film, dans, musik, bibliotek, hemslöjd, museum, kulturarv, arkiv – finns i hela länet och utvecklas i nära samarbete med kommuner, föringsliv, studieförbund och fria aktörer. Möten mellan olika konstformer och mellan tradition och förnyelse ska stödjas. Den regionala kulturen ska både ha verksamhet som väcker lust och är öppen för alla, samt erbjuda stöd och plattformar för fördjupning och högkvalitativ verksamhet. Kultur förenar människor över gränser, åldrar och bakgrunder. En viktig målsättning är att regionen ska uppmuntra projekt som syftar till att aktivera barn och unga, oavsett ekonomiska eller geografiska förutsättningar. Sådana sociala investeringar bidrar till bättre uppväxtvillkor och bättre hälsa.

Vi vill utveckla möjligheten att skriva ut kulturell verksamhet på recept, så kallad KUR, vid behandling av exempelvis stressrelaterade sjukdomar. Kultur får oss att må bra och håller oss friska längre. Kultur har god inverkan när det gäller att bromsa demenssjukdomar och vid behandling av utmattningssjukdomar.

Vänsterpartiet kommer även i fortsättningen att arbeta för att kulturen i Regionen förblir en stimulerande och utvecklade livsnerv. Vi vill skapa och utveckla fler besöksmål där upplevelsen är huvudsaken. Upplevelser i form av kultur i alla dess former, mat och dryck – friluftsliv och naturupplevelser utan att förbruka naturresurser.

Samarbete med kommunerna är viktigt när det gäller kultur. Det handlar bland annat om att öka det kulturella utbudet inom vård och omsorg. Vi förespråkar att det kulturprogram som utarbetas tillsammans med länets samtliga kommuner blir ett material som ständigt ska finnas med i samverkan som är nödvändig för ett levande kulturliv i länet.

Vänsterpartiet vill fortsätta arbetet med att förverkliga fler konsthallar i länet, både i ideell och offentlig regi, med offentlig finansiering. Regionen ska värna de kulturutövare som finns i länet och anlita länets egna kulturutövare, samtidigt som regionen ska bjuda länets invånare på influenser från andra delar av landet och världen. Det krävs en balansgång för att både erbjuda ett brett utbud och höja kvalitet och kunnande. I dessa sammanhang är Länskulturen med sin samlade kompetens en tillgång och en självklar plattform. Vi vill stärka kulturarbetarnas arbetsvillkor, de ska kunna leva på sitt skapande.

Vi vill satsa på mångkulturella mötesplatser, som är tillgängliga för alla och som ger möjlighet att både skapa och ta del av kultur i olika former och med en mångfald av ursprung. Kulturen är också en viktig del av integrationsarbetet för nyanlända. Att kunna utöva och ta del av olika kulturer är en viktig resurs för länets regionala tillväxt och attraktionskraft. Länets tradition av att vara en mångkulturell mötesplats ska tas tillvara.

- Kulturskolan ska vara avgiftsfri i hela länet senast 2022
- Regionen ska uppmuntra kulturprojekt som syftar till att aktivera barn och unga
- Försvara konstnärlig frihet och yttrandefrihet
- Utveckla kultur på recept i vården
- Stärk samisk kultur

Stärk samers rättigheter

Samernas rättigheter behöver stärkas inom flera områden. Vänsterpartiet driver på för att Sverige ska skriva under konventionen ILO 169. Den skapar inga nya markrättigheter, men ställer krav på att de markrättigheter som finns ska erkännas och respekteras, samt att samernas renskötselrätt respekteras på motsvarande sätt som andra markrättigheter i Sverige. Konventionen ger samebyarna rätt till samråd. Redan idag gäller att samebyarna är sakägare på mark där renskötselrätten gäller. Det samiska kulturarvet måste bevaras och utvecklas.

- Sverige ska skriva under ILO 169
- Ge Gaaltije status och finansiering som ett nationellt sydsamiskt kulturcenter

Utbildning och kompetensutveckling/-försörjning

Kunskap behövs både för att länets invånare ska kunna få rätt kompetens för att kunna försörja sig och för att det är viktigt ur demokratisk synpunkt och för att utveckla oss som individer. Företagen och de offentliga verksamheterna upplever kompetensförsörjningen som ett av de största hindren för utveckling. Utbildning och fortbildning är viktigt både för individens bildning och arbetsmarknadens behov.

Arbetsmarknaden är delad. Många kan inte få ett arbete samtidigt som det är brist på utbildad arbetskraft inom flera områden. Region Jämtland Härjedalen ska utveckla samarbete med länets kommuner, staten (främst Arbetsförmedlingen och universiteten), näringslivet och utbildningssystemet för att identifiera behov och initiera de utbildningsinsatser som behövs. En god tillgång till en bra utbildning för unga och goda möjligheter till högre utbildning och kvalificerade yrkesutbildningar liksom satsningar på vuxenutbildning är avgörande för den regionala utvecklingen. Genom att underlätta för olika former av utbildning och kompetensutveckling skapas också plattformar för innovation och företagsutveckling.

För att klara kompetensförsörjningen till landsbygden och glesbygd måste samhället aktivt motverka centralisering och urbanisering. En viktig åtgärd är att påverka så att universitetsutbildning och kvalificerade yrkesutbildningar genomförs på fler orter och genom distansberoende teknik. Vänsterpartiet driver på riksnivå att det ska vara möjligt för de som arbetar i bristyrken att få studielånen avskrivna om de bor och jobbar i glesbygd.

Folkhögskolan har i hög grad bidragit till att utvidga och tillvarata demokratiska värden i samhället. Misstron mot samhället tenderar att öka, ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög, många ungdomar förmår eller orkar inte fullfölja sin utbildning. Det måste vara möjligt att göra en omstart i livet. Folkhögskolan ger elever kunskap och bildning men ger därtill, med sin studiemiljö och pedagogik, eleverna utrymme att utvecklas i sin roll som samhällsmedborgare. I vårt län där befolkningsminskningen fortsatt är ett problem är samarbete mellan utbildningssamordnarna och arbetsgivare avgörande både för att ungdomarna ska välja att stanna i länet men också för att fler ska flytta hit.

Länet har forskningsförutsättningar på många intressanta områden och har spetskompetens inom flera. Det gäller till exempel inom friluftsliv/upplevelsenäring/turism, vattenbruk, skog och även vissa medicinska områden. Att göra besöksnäringen i sin helhet tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar är en profilfråga som skulle utöka underlaget för länets besöksnäring betydligt. En del i hållbarhets- och antidiskrimineringsarbetet ger också affärsmöjligheter. Området kräver både forsknings- och inte minst innovationsinsatser. Den läkarutbildning som nu finns, både förutsätter och ger viktig grund för medicinsk forskning i länet.

- Utveckla folkbildningen, inklusive studieförbundens verksamhet, i länet
- Öka stödet till och antalet studerande på våra folkhögskolor
- Utveckla tillgängligheten till universitets- och yrkesutbildningar med distansteknik

Integration för ett samhälle med mångfald

Vänsterpartiet står för en politik som ger alla oavsett bakgrund, religion, hudfärg, kön eller sexuell läggning samma möjligheter och samma rätt till god utbildning, arbete och bostad. För Vänsterpartiet innebär integration att föra en inkluderande politik som lägger grunden för ett mer jämlikt samhälle. Vi behöver bli fler i vårt län, inte färre. Vi har problem med bemanning i offentlig sektor redan idag och problemen ser ut att öka i framtiden. Det ska bli lättare att komma in på arbetsmarknaden och att skaffa sig en utbildning för de som nyligen kommit till

Sverige. En nyckel är språkundervisningen. De elever som idag går på gymnasiets introduktionsprogram ska ha bra förutsättningar att både lära sig ett nytt språk och läsa in grundskolan på kort tid. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att vi ska ta vårt ansvar och hjälpa människor som är på flykt. Det är både medmänskligt självklart och gynnsamt för regionen.

- Språkundervisning och -träning för nyanlända i samverkan med kommun, näringsliv och civilsamhället
- Vi ska ta vårt ansvar och hjälpa människor som är på flykt

Miljö och klimat

Vi behöver agera nu för att rädda klimatet med insatser och politik på flera nivåer. Samtidigt behöver vi bygga struktur för att ta hand om olyckor och katastrofer kopplade till miljöproblem. Klimatförändringen är vår tids viktigaste ödesfråga. Den är en följd av en långvarig utarmning av naturresurser tillsammans med en ständig ökning av konsumtionen. Vi behöver förbättra beredskapen när det gäller extra ordinära händelser i skog och jord. Bränderna sommaren 2018 är ett tydligt exempel på detta.

Miljöförstöring och klimatförändringar är en följd av ett ekonomiskt system som sätter profiten högre än hållbarheten, ett system som systematiskt utnyttjar både natur och människor. Vänsterpartiet är det enda partiet som angriper grunden till miljö- och klimatproblemen och arbetar för ett mänskligare och rättvisare ekonomiskt system.

Vi är också ensamma om att lyfta fram klass- och könsperspektiv på klimatpolitiken, till exempel att fattiga drabbas hårdare av miljöförstörelse och klimatförändringar. Människor i främst i-länderna lever över jordens tillgångar och det måste ändras. Det finns en stark opinion för att på allvar påbörja en omställning mot ett mer långsiktigt hållbart samhälle. Det ska alltid vara billigare att välja det miljövänliga alternativet, exempelvis att ta tåget istället för att flyga.

Exploatering och nyttjande av naturresurser ska ske så varsamt som möjligt. Försiktighetsprincipen ska råda. Det betyder bland annat att vi vill se att nya fiskodlingar ska vara landbaserade och att vattnet renas och återanvänds, att Långforsen återställs och att gruvbrytningsplaner i Storsjöbygden stoppas.

Nordens Gröna Bälte innebär att vi tillsammans med Tröndelag skapar en region med höga miljöhänsyn och där ett aktivt miljöarbete på bred front ses som en konkurrensfördel av både offentliga och privata aktörer. Vi är en bit på väg genom att regionen är miljöcertifierad i sin helhet. Vi ska fortsatt ha höga ambitioner då det gäller miljöarbetet. Vänsterpartiet driver både att ställa höga miljökrav i upphandlingar och krav på Fairtrade, etiska krav och kollektivavtal. Vi arbetar för att länets kommuner ska bli miljöcertifierade och vi vill genom internationellt samarbete sprida och intensivifiera miljöarbetet. Det marknadsför länet på ett positivt sätt som en del av Nordens Gröna Bälte. Det är viktigt både för vår besöksnäring och för lokala företag inom till exempel miljöteknik.

Vänsterpartiet vill minska mängden farliga kemikalier som vi, och våra barn i synnerhet, utsätts för. Detta kräver att Sverige går före EU och inför nationella totalförbud och gränsvärden. Vi vill att hormonstörande ämnen som Bisfenol A, ftalater och farliga bromerade flamskyddsmedel begränsas genom nationella förbud. Vi vill att Regionen återupptar arbetet med giftfri vardag i samarbete med Länsstyrelsen och andra kommuner och aktörer i länet.

Högt ställda miljökrav är viktigt av många skäl. Dels på grund av förgiftningsrisker, akuta och/eller långsiktiga, till exempel läkemedelsrester i dricksvatten, eller för att vi använder produkter som innehåller miljögifter. Dels behöver vi ta vårt ansvar och föra en folkhälsopolitik kopplad till rekreation, upplevelser och rehabilitering. Ren luft, rent vatten och ren jord är också förutsättningen för mat av hög kvalitet.

Vänsterpartiet arbetar för att stärka respekten för djur som kännande individer genom att bland annat driva på för en förbättrad djurhållning och djurskydd.

Vänsterpartiets mål är ett samhälle med 100 procent förnybar energiförsörjning senast 2040. Genom att satsa på energieffektivisering och förnybar energi som sol, vind, bio- och geoenergi skapar vi ett ekologiskt hållbart samhälle.

- Klimat- och miljömål ska definieras vid upphandling av varor och tjänster
- Minska behovet av resor inom regionens egen verksamhet
- Nya fiskodlingar ska vara landbaserade
- Återuppta arbetet med giftfri vardag
- Energieffektivisering och förnybar energi – 100 procent förnybar energi senast 2040

Finansiering och drift

Av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov

Viljan att betala skatt hänger ihop med vad människor får tillbaka i form av skola, vård, omsorg och inkomsttrygghet, att skatt tas ut efter bärkraft och att välfärdstjänsterna når alla. Den enkla principen ”av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov” accepteras och anses viktig av flertalet. Det är också den principen som Vänsterpartiet håller högst av alla.

Mer pengar till välfärden

Regionen och kommunerna har en generell resursbrist – trots att Sverige aldrig varit rikare. De ekonomiska förutsättningarna har blivit allt mer oförutsägbara och villkoren kortsiktiga, vilket försvårar planeringsarbetet. Resursbristerna i kommuner och landsting/regioner är inte lika över landet. De ekonomiska villkoren är inte likvärdiga. Vi har fattiga och rika kommuner och landsting/regioner och skillnaderna dem emellan har ökat.

Det krävs ett större ekonomiskt ansvarstagande och åtgärder på nationell nivå. Det betyder höjda statsbidrag och ett rättvisare skatteutjämningsystem. Våra kommuner och landsting/regioner måste få likvärdiga, stabila och pålitliga ekonomiska planeringsförutsättningar. Kommuner och landsting/regioner har inte getts likvärdiga möjligheter att erbjuda samhällsservice. Vänsterpartiet arbetar kraftfullt och kontinuerligt för att förbättra och utjämna kommuners och landsting/regioners ekonomiska förutsättningar. Det behöver också införas möjligheter att rikta särskilda stöd som ligger utanför utjämningsystemet. Uteblir detta återstår endast ytterligare en höjning av skatten i regionen.

**Den 9 september är din röst lika mycket värd oavsett om du är fattig eller rik.
Använd din röst för att skapa en framtid och ett samhälle som tillhör alla –
inte bara några få. Rösta på Vänsterpartiet!**

För ytterligare info:

Elin Hoffner
1:a på regionlistan
070-313 16 63

Fredrik Olofsson
1:a på riksdagslistan
070-684 96 84

Marie Svensson
2:a på regionlistan
070-214 94 54

**Ett Jämtlands län för alla – inte bara för några få.
Rösta på Vänsterpartiet den 9 september!**

